

12. Kalkınma Planı ve İnsan Hakları Eylem Planları Gereği
“İNSAN HAKLARI, ŞİDDETLE MÜCADELE VE SOSYAL
ARABULUCULUK BAĞLAMINDA ETKİN SAHA AKTÖRLERİ
YETİŞTİRİLMESİ SEFERBERLİĞİ: 2024- 2034”
ULUSLARARASI SERTİFİKA PROGRAMLARI

Milli Eğitim Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Anadolu Üniversitesi,
HEGEM Vakfı ve 27 Devlet Üniversitesi iş birliği ile

OKUL MERKEZLİ SOSYAL ARABULUCULUK

Her Okula, “Yeminli Sosyal Arabulucu”
Her Okula, “Yeminli Şiddet Önleme Danışmanı”
Her Okula, “Yeminli İnsan Hakları Danışmanı”

Bu program, Cumhurbaşkanlığı 2021/9 ve 2023/16 Genelgesi bağlamında geliştirilmiş; Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ortaklığı ve 27 Devlet Üniversitesi iş birliği ile Anadolu Üniversitesi koordinesinde (MEB, 2024 “Okullarda Şiddetin Önlenmesi Genelgesi” sistematığına ve diğer ilgili mevzuata uygun olarak) uygulamaya konulmuştur.

HEGEM: ŞİDDETLE MÜCADELENİN 41. YILI

“BİZ-BİZE ADALET”

“Birleşik Devletler’de, yetişen genç kuşakların gelecekte daha barışçıl bir toplum oluşturması için, ilk okul ve orta okul aşamasındaki öğrencilere de arabuluculuk hünnerleri ve diğer alternatif uyuşmazlık çözümünü usulleri eğitimi verilmektedir.”

PROJE YÜRÜTME KURULU

Mehmet ERSOY (Vali)

HEGEM Mütevelli Heyeti Başkanı

Hüseyin AKSOY (Eskişehir Valisi)

Proje Yüksek İstişare Kurulu Başkanı

Hikmet Yıldırım CELKAN (Prof. Dr.)

Proje Akademik Sektörler Danışmanı

Osman KAYMAK (Vali-Mülkiye Başmüfettişi)

Proje Kurumsal İlişkiler Genel Koordinatörü

Nebi ÇELİK (Cumhurbaşkanlığı S ve BB)

Sektörler Genel Müdürü, Proje Danışmanı

Hakan ÖZTATAR (Adalet Bakanlığı)

Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürü

Mehmet Ali DİM (KGK Başkanı)

Uluslararası Medya Koordinatörü

Gül Sultan ÖZEREN (Doç. Dr.)

Proje Ulusal Koordinatörü

Mehmet TEYFUR (Prof. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

İrfan DEMİRÖZ (Vali Yard.)

Proje Sektörler Danışmanı

Sezgin AÇIKALIN (Prof. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

Vahap ÖZPOLAT (Prof. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

Ali ÇAĞLAR (Prof. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

Zahir KIZMAZ (Prof. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

Sezai ÖZÇELİK (Prof. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

Şevki KOLUKISA (Prof. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

Mustafa KARACA (Doç. Dr.)

Proje Yürütme Kurulu Üyesi

Öner SOLAK (Dr.)

Yürütme Kurulu Üyesi

Meltem TEMURER (Av.)

Proje Hukuk İşleri Danışmanı

Ersel Anıl SOLAK (Doktorant)

Proje Yürütme Kurulu Üyesi

GİRİŞ

İnsan Hakları Eylem Planında; “Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları yaygınlaşacaktır.” hükmü yer almaktadır. Toplumda anlaşmazlıkların müzakere ve arabuluculuk yöntemiyle çatışmaya, şiddete dönüşmeden çözümünün temelleri ancak eğitim kurumlarında atılabilir. Bu bağlamda **“Okul Merkezli Arabuluculuk”**, ülkemiz sosyolojisine göre öğretmenlerin, okul yöneticilerinin, okul aile birliği üyelerinin, okul sisteminde yer alan diğer görevlilerin ve velilerin uygulamanın bizatihi içinde olmalarıyla başarılı olabilir.

“Okul Merkezli Arabuluculuk” modelinin tüm okul kademelerinde uygulanabilir olduğunu, uygulandığında çok büyük kazanımlar sağladığını Batılı ülke uygulamalarında görmekteyiz. Sistemin oluşturulabilmesinin ilk şartı 120 ders saati süreli, **“Yeminli Sosyal Arabuluculuk”** ve **“100 ders saati süreli. “Yeminli Şiddet Önleme Danışmanlığı”** sertifika programlarını tamamlamış aktörler edinilmesidir. Okul rehberlik servisi elemanlarının tamamı, okul yöneticilerinin en az 2/1'i ve öğretmenler için 10/1 oranında katılım sağlanması ideal olandır. Arabuluculuk insanlık tarihi kadar eski bir uygulamadır; daha çok akil insanların işidir. Bu bağlamda öncelikle **“Baş öğretmen”** ve **“Uzman Öğretmen”** statüsünde bulunan öğretmenlerden öncelikle yararlanılması doğru yöntemdir.

Yetişkinlerin kendi aralarında **“müzakere ve arabuluculuk”** kültürünü oluşturmadan, tek yanlı olarak öğrencilerden böyle bir yöntemi hayata geçirmeleri beklentisi doğru değildir. Bu nedenle, ülkemizde 20 yıldır türlü projeler üzerinden denenen “akran arabuluculuğu” uygulamaları kalıcı ve sistematik özellikte bir sosyal politikaya dönüştürülemedi. Okul eksenli anlaşmazlıkların çatışmaya/şiddete dönüşmeden, idari ya da adli soruşturmalara konu olmadan, dostane yollarla çözümü ancak **“Okul Merkezli Sosyal Arabuluculuk”** yöntemiyle mümkündür. Bu yöntemin gerekliliği ve önemi **“İnsan Hakları Eylem Planı”** anlatımlarında ve Millî Eğitim Bakanlığı mevzuatında ifade edilmiştir.

Birlikte Yaşayabilecek miyiz? adlı eserinde **Alain Touraine**, şu önemli belirlemelerde bulunur: **“Şiddetin ekonomik ve toplumsal nedenleri üzerine yapılan genel incelemeler artık bırakılmalı, özellikle ‘şiddet dolu bireyin oluşum düzenekleri’ üzerinde yeni türden araştırmalar başlatılmalıdır. Başlatılacak yöntem, müdahale tarzlarında da köktenci değişikliklere gidilmesini gerektirir. Ve müdahaleler artık yukarıdan değil, aşağıdan başlamalıdır; yasa yoluyla değil, bireyin özellikle de çocuğun ya da gencin tanındığını duyumsadığı kişilerarası ilişkiler yoluyla işlemelidir. Okulu yeniden toplumsal yaşamın merkezine oturtmaya çalışmalıyız; çok uzun vadeli insani amaçlara da ancak öğretmenleri daha üst düzeyde sorumluluk almaya yönlendirerek ulaşabiliriz.”**

19. MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRASI BAZI SONUÇ MADDELERİ ŞÖYLEDİR:

MADDE: 4.1. Okullarda yaşanan güvenlik sorunlarının çözümü ve önlenmesi amacıyla her okul için kapsamlı bir okul güvenliği eylem planı hazırlanmalı ve bu kapsamda; okulun ve çevresinin risk analizinin yapılması, okul güvenliği açısından risk grubuna giren okullara yönelik süreç odaklı önlemler alınması.

MADDE: 4.2.19. Okul güvenliğine ilişkin ulusal ve yerel sorunları belirlemek ve analiz etmek amacıyla bu konuda bir veri tabanı oluşturulması, bu veri tabanından hareketle bölgelere hatta okullara göre risk haritaları çıkarılması

MADDE: 4.3. Okulda psikolojik güvenliği sağlamak amacıyla; **ÇATIŞMA YÖNETİMİ VE ARABULUCULUK** gibi konularda psiko-eğitim desteği sağlanması.

MADDE: 16. Risk altında ve dezavantajlı konumda olan çocukların tespiti yapılarak bu çocuklara yönelik eğitim çalışmaları artırılmalı; terör, göç, madde bağımlılığı, parçalanmış aileler, iletişim araçlarını kötüye kullananlar vb. risk faktörleri göz önünde bulundurularak önleyici rehberlik çalışmalarına ağırlık verilmeli, bu konuda yörenin özelliğine uygun olarak çok disiplinli ekip çalışmaları mülki amirlerin koordinesinde hayata geçirilmelidir.

20. MİLLÎ EĞİTİM ŞURASI (ARALIK 2021)

MADDE 29. Çocukların eğitsel, sosyal iletişim süreçlerinde olumsuz etkiler ve zararlı alışkanlıklardan uzak tutulmasını sağlamak amacıyla oluşturulan “Güvenli Eğitim İletişimi” kavramının geliştirilmesi ve bu kapsamda eğitim programları oluşturularak eğitimler verilmesi sağlanmalıdır.

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumlar Yönetmeliği Madde 17’de;

“Ortaöğretim kurumlarında güvenli ortamın sağlanmasına yönelik koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınması, zararlı alışkanlıkların önlenmesi ve öğrencilerin şiddetten korunması amacıyla rehberlik hizmetleri kapsamında okul merkezli, temel önleme çalışmaları yürütülür. Bu konuda okul yönetimi, öğretmen, veli ile iş birliği yaparak gerekli önlemleri alır...”

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumlar Yönetmeliği Madde 158’de;

“Aile içinde ya da dışında şiddete maruz kalan, ilgisizlik nedeniyle veya zorlanarak kanunlara toplumun etik kurallarına aykırı olan yollara yönelme ihtimali bulunan öğrencilerle ilgili gerekli önlemleri almak; okulun ve öğrencilerin güvenliğine yönelik alınan ihbar, şikâyet, duyumla gerekli görülen hâllerde, önceden tedbir almak, olumsuz öğrenci davranışlarının fiil ve suça dönüşmesini engellemek...”

Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 58;

“Öğrencilerde görülen olumsuz davranışların, olumlu hâle getirilmesinde yaptırım yerine çatışma çözme, arabuluculuk ve benzeri çözüm yöntemlerini kullanmak ...”

İnsan Hakları Eylem Planı 9. Bölümünde;

“**Kamu görevlilerinin İnsan Hakları Farkındalığının Artırılması ve bu yöndeki faaliyetlerin Adalet Bakanlığı sorumluluğunda özellikle mülki amirler ve kamu yöneticileri bağlamında sürekli yapılması**” ifade edilmiştir.

ON İKİNCİ KALKINMA PLANI BAZI KONU MADDELERİ

MADDE: 723.1. “Aile içi şiddeti ortaya çıkaran temel unsurlar belirlenerek önleyici mekanizmaları artırmaya yönelik kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ile STK’ların iş birliğiyle bütüncül çalışmalar yürütülecektir.”

MADDE: 738.2. “Erken çocukluk döneminden başlamak üzere çocuklara ve ebeveynlerine ihmal, istismar ve şiddet konularında farkındalık eğitimleri verilecek, çocukların yaşam becerileri güçlendirilecektir.”

MADDE: 738.3. “Çocuklarla çalışan profesyonellerin ihmal, istismar ve şiddeti tespit etme ve gerekli yönlendirmeyi yapma gücünü artırmaya yönelik programlar düzenlenecektir.”

MADDE: 746.12. “Ülkemizin geliştirilebilecek alanlarında çalışmalar üretmek üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşları, STK’lar, üniversite ve özel sektör ile gençleri bir araya getiren yönetim modelleri geliştirilecektir.”

MADDE: 918. “Yargının iş yükünün hafifletilmesinde ve uyuşmazlıkların daha kısa sürede çözülmesinde önemli olan alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri geliştirilecektir.”

MADDE: 918. 4. “İhtiyari arabuluculuk uygulamalarının etkinliği artırılacaktır.”

MADDE: 918. 5. “Soruşturma ve kovuşturma öncesi eleme araçları ile alternatif çözüm yolları geliştirilecektir.”

CUMHURBAŞKANLIĞI 2023/16 SAYILI GENELGESİ BAZI HÜKÜMLERİ

MADDE: 4. “Şiddetle mücadelede aktifi rol alan kurumlar başta olmak üzere tüm kamu kurum kuruluşları tarafından kamu personelinin şiddetle mücadeleye ilişkin bilgi ve farkındalığının artırılmasına yönelik çalışmaların yürütülmesine devam edilecektir.”

MADDE: 5. “Şiddetle topyekûn mücadele etmeye yönelik toplumsal farkındalık ve duyarlılığı artırmak üzere eğitim ve bilinçlendirme çalışmalarına devam edilecektir.”

2. SOSYAL ARABULUCULUK

Arabuluculuk, öncelikle kültürel bir olgudur ve de insanlık tarihi kadar eski bir uygulamadır. Ancak, modern anlamda arabuluculuk, 1950’li yıllarda ABD eyaletlerinde, 1980’li yıllarda Kanada’da ve 2000’li yıllarda Avrupa Birliği ülkelerinde Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolu/ hizmet modeli olarak sosyal hayatta sistematik ve programlı olarak yer almaya başladı.

Bu sosyal hizmet modeline ülkemizde fazlasıyla ihtiyaç vardır. Hedeflenen, hayatın doğal akışı içerisinde ve gündelik yaşam sosyolojisi ekseninde üniversitelerde, örgün ya da yaygın eğitim kuruluşlarında, işyerlerinde, sosyal topluluklarda, ailede ve aile ekseninde olmak üzere, kişi-kişi, kişi-grup ve grup-grup arasında ortaya çıkacak anlaşmazlıkların, o yerlerin özgün yapısı ya da ilgili kurum/kuruluşun mevzuatı bağlamında sosyal arabuluculardan ya da aile arabulucularından yararlanarak çözüm modelleri geliştirmektir. Bu bağlamda ortaya konacak modelin, kurumların kendi iç mevzuatına ve ihtiyaçlarına göre şekil alması esas olacak; giderek Bakanlıklar konu bağlamında kendi mevzuatlarını geliştireceklerdir.

Uyuşmazlıkların dava konusu olmadan dostane yollarla hallini, Batı dünyası "Alternatif Uyuşmazlık Çözümü" olarak adlandırmakta, özellikle de son 30 yıldır Kanada ve Avrupa Birliği Ülkeleri bu bağlamdaki uygulamaları tüm kurumlarında yaygınlaştırmaya çalışmaktadır. Avrupa Birliği ilgili komisyon ve komitelerinde alınan kararlarda, kişiler arası uyuşmazlıkların üçüncü bir kişinin dostane müdahalesiyle çözülmesini öngören çabaların kişiler için "en elverişli sonuçları doğuracağı" vurgusu yapılmaktadır. Özellikle tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebildikleri "**özel haklar alanındaki uyuşmazlıkların**" müzakere ile veya bir arabulucu hakemliğinde ele alınarak çözümü en faydalı yoldur.

Dostane uyuşmazlık çözüm yolları, kamusal bir merci (bir mahkeme) olmaksızın, anlaşmazlık yaşayan kişilerin gönüllü olarak hakemliğini/arabuluculuğunu kabul ettikleri tarafsız/yetkili kişi ya da kişilerce uzlaştırılmasından ibarettir.

"Adaletin Etkinliği Hakkında Uzmanlar Komitesi" tarafından kabul edilen raporda "arabuluculuk" terimi, bir uyuşmazlığın dostane yollarla çözümü için çalışan üçüncü kişinin, her türlü (uzlaştırma da dahil olmak üzere) ve uyuşmazlığın her aşamasındaki (yargı sürecinin içinde veya dışında) faaliyetini kapsayacak şekilde kullanılmıştır. Böylece arabuluculuk, tarafları bağlayıcı bir karar verilmesiyle sonuçlanan resmî nitelikli dava yolu, tahkim ve her türlü dostane anlaşma biçiminden ayrılmaktadır. Bu "işlevsel" tanımla, üye ülkelerin iç hukuklarında bulunan terminolojik farklılıklar giderilmiştir."

"Arabuluculuk hizmetinin (ücretli veya ücretsiz olarak) toplumca tedarik edilmesi hâlinde, taraflar arabuluculuk için herhangi bir masraf yapmayacaklardır. Uyuşmazlığın niteliğine bağlı olarak, arabulucular genel bir yeterliliğe sahip olabilecekleri gibi, mevcut uyuşmazlık hakkında özel bir uzmanlığa sahip kişiler de olabilirler."

"Arabuluculuk sadece, bir uyuşmazlığın mahkeme önüne taşınmadan önce başvuru olan bir usul değildir. Arabuluculuk süreci sonunda bir uzlaşmaya, tarafsız bir üçüncü kişinin katılımı olsun veya olmasın, tarafların doğrudan katılımı ile müzakere vasıtasıyla da ulaşılabilir. Müzakere en temel uyuşmazlık çözüm yolu olup, tarafların uyuşmazlık çözüm süreci/şekli üzerinde tam bir kontrole sahipliğini sağlar."

Fransa, Kent Sorunları Bakanı Bartolone'nin

Sosyal Arabuluculuk Sempozyumu (Paris 2000) açılış konuşması:

*"Günümüzde Fransa'daki sosyal arabulucuların sayısı bilinemeyecek kadar fazladır. Sosyal arabuluculuk günlük hayattaki somut problemlere cevaben doğmuştur. Bu problemler ülkeden ülkeye değişse de çoğu Avrupa ülkesi için benzer anlaşmazlıklar sorun olarak yaşanmaktadır. Bazı sorunlar şehir hayatı ile ve özellikle de işsizlik, ekonomik sorunlarla boğuşan kesimler arasındaki gerilimlerin yüksek olduğu yoksul ve yoksun bölgelerle ilgilidir. Fransa ve Belçika'da yerel güvenlik sözleşmeleri ile "sosyal arabuluculuk" toplumsal gerilimlerin azaltılması ve şiddetin önlenmesi için alınan önemli çözüm önlemlerinden biridir. Gündelik yaşamı sorunları için sosyal arabuluculuk birçok alanda gerekmektedir; kamusal alanlarda, üniversitelerde, okullarda, sosyal hizmet sağlayan alanlarda, hastanelerde ...vb. Bu toplantıyla, Avrupa ülkelerinin sosyal arabuluculuk uygulamaları ve deneyimlerinin paylaşılması ve **sosyal arabuluculuk uygulamalarının şiddeti önleme amaçlı kullanımına dair geniş bir anlayış geliştirilmesi hedeflenmektedir.**"*

PROJE BİLİM/EĞİTİM KURULU

Helena Neves ALMEIDA (Prof. Dr.)

Proje Uluslararası Danışmanı

Hikmet Yıldırım CELKAN (Prof. Dr.)

Proje Akademik Sektörler Danışmanı

Hüseyin KARAMAN (Prof. Dr.)

Proje Ulusal Danışmanı

Yahya Mustafa KESKİN (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Gül Sultan ÖZEREN (Doç. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Zahir KIZMAZ (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Sezgin AÇIKALIN (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Gökhan GÜNEYSU (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Vahap ÖZPOLAT (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Nurten SARGIN (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Sezai ÖZÇELİK (Prof. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

Sevda MUTLU (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Milay KÖKTÜRK (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Mehmet TEYFUR (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Binnur YEŞİLYAPRAK (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Bayramali NAZİROĞLU (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Hacı Yusuf ACUNER (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

İbrahim GÖKDAŞ (Doç. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Hasan H. TAYLAN (Doç. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Fatih ARSLAN (Doç. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Abdullah MERT (Doç. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Mustafa KARACA (Doç. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Hülya DEMİR YALEZE (Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

HEGEM:

- **DÜNYADA, şiddet üzerine en çok (117) bilimsel araştırması ve yayını olan STK**
- **DÜNYADA, “Yeminli Sosyal Arabuluculuk” modelini ülkesinde en güçlü başlatan ve en hızlı yaygınlaştıran STK**
- **DÜNYADA, “Sosyal Arabuluculuk” alanında rekor sayıda üniversite ile (27) protokol imzalayarak büyük akademisyen ağını/materyal havuzunu oluşturan tek STK**
- **TÜRKİYE’DE, İLK uluslararası “Şiddet Kongresi” yapan kuruluş**
- **TÜRKİYE’DE, illerin/ilçelerin çok sektörlü/çok disiplinli üst analiz ve haritalama özellikli “SOSYAL RİSK” araştırmalarını yapan ilk ve tek STK**
- **TÜRKİYE’DE, “Mobil Psiko-Sosyal Destek Ekibi” ve aracı ile, ihtiyaç mahallinde “Aile Arabuluculuğu” hizmet modelini başarı ile uygulayan ilk ve tek STK**

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : E-60374460-045.02.70/32289
Konu : Sosyal Arabuluculuk Programı

10.11.2021

DAĞITIM YERLERİNE

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin ilk kalkınma planı olan 11. Kalkınma Planı kapsamında temel amaç olarak belirlenen 2.3"Nitelikli İnsan, Güçlü Toplum" başlığı altında tüm bireylerin kapsayıcı ve nitelikli bir eğitime ve hayat boyu öğrenme imkânlarına erişim sağlamaları amaçlanmış ve ailenin güçlendirilmesine yönelik politikalar ise toplumsal bütünleşme ve sosyal riskleri azaltmaya dönük en önemli kamu politikalarından biri olarak görülmüştür.

Bu çerçevede; Bakanlığımızın hedefleri içinde yer alan toplumsal uzlaşmayı tesis etmek amacıyla, hukuk uyumsuzlukları dışında kalan **akrabalık, komşuluk, aile, iş yeri, okul, üniversite** gibi alanlarda sosyal ilişkilerden kaynaklı ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümüne destek olarak HEGEM Vakfı ve bu vakıfla protokol imzalamış halihazırda 27 devlet üniversitesi ile işbirliği içinde "İnsan Hakları ve Şiddetle Sivil Mücadele Bilincini Geliştirici Saha Aktörleri Yetiştirme Projesi" geliştirilmiştir.

Hazırlıkları devam eden söz konusu **projenin başlangıçta 27 pilot ilde uygulanması ve tedricen hem iller hem de kurumlar bazında yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.** Ülkemizde insan hakları ve şiddetle mücadele bilincinin etkin bir şekilde yaygınlaştırılması amacıyla uygulanacak olan projenin açılış/tanıtım toplantısı ve etkinliklerinin 18 Kasım 2021 tarihinde Ankara'da yapılması planlanmıştır. Yeri, saati ve programı ekli dosyada belirtilen çalışmaya, Bakanlığınızdan konuyla ilgili genel müdür veya daire başkanı düzeyinde temsilcilerin katılımının sağlanması; katılacak olan kişinin görev ve iletişim bilgilerinin (telefon, e-posta) en geç 12 Kasım 2021 tarihine kadar elektronik ortamda ab174319@adalet.gov.tr adresine gönderilmesi hususunda;
Gereğini arz ederim.

Hakan ÖZTATAR
Hâkim
Bakan a.
Hukuk İşleri Genel Müdürü

Dağıtım:

-Gençlik ve Spor Bakanlığı

- Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü
- Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Personel Genel Müdürlüğü
- Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü

-Milli Eğitim Bakanlığı

- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
- Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
- Din Öğretimi Genel Müdürlüğü
- Personel Genel Müdürlüğü

-İçişleri Bakanlığı

- İller İdaresi Genel Müdürlüğü
- Emniyet Genel Müdürlüğü
- Personel Genel Müdürlüğü
- Jandarma Genel Komutanlığı

-Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

-Sağlık Bakanlığı

- Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

-Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
- Strateji Geliştirme Başkanlığı

-Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

- Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü
- Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü

-Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

- Karadeniz Teknik Üniversitesi
- Manisa Celal Bayar Üniversitesi
- Adana Çukurova Üniversitesi
- Adnan Menderes Üniversitesi
- Uludağ Üniversitesi
- Çankırı Karatekin Üniversitesi
- Pamukkale Üniversitesi
- Dicle Üniversitesi
- İğdır Üniversitesi
- Atatürk Üniversitesi
- Fırat Üniversitesi
- Gaziantep Üniversitesi
- Giresun Üniversitesi
- Hatay Üniversitesi
- Kayseri Üniversitesi
- Kocaeli Üniversitesi
- Konya Selçuk Üniversitesi
- Mardin Artuklu Üniversitesi
- Şanlıurfa Harran Üniversitesi
- Malatya Üniversitesi
- Mersin Üniversitesi
- Tekirdağ Üniversitesi
- Trabzon Üniversitesi
- Samsun Üniversitesi
- Sinop Üniversitesi
- Van 100. Yıl Üniversitesi
- İstanbul Üniversitesi
- Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
- İstanbul Medeniyet Üniversitesi
- Türk-Alman Üniversitesi
- Tarsus Üniversitesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://vatandas.uyap.gov.tr>

T.C. Adalet Bakanlığı 06659 Kızılay-Çankaya/ANKARA
Telefon No : (0 312) 414 82 76 Faks No: (0 312) 219 44 47
e-Posta : adb@adalet.gov.tr İnternet Adresi : www.adb.adalet.gov.tr
Kep Adresi : adaletbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için : Arabuluculuk ProjeBürosu

Telefon No : (0 312) 414 82 76

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik
Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı : E-63784619-100-710077
Konu : İnsan Hakları Eylem Planı faaliyetleri

12.03.2024

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Personel Genel Müdürlüğü)

İlgi : a) Adalet Bakanlığının 10 11 2021 tarihli ve E-60374460-045.02/32289 sayılı Bakanlığınıza muhatap yazısı.
b) 27.10.2023 tarihli ve 63784619-100-640157 sayılı yazımız.
c) Eskişehir Valiliği Protokol Şube Müdürlüğü'nün 09.11.2023 tarihli ve E-59193476-870-68633 sayılı yazısı.

İlgi'de kayıtlı yazılarda ifade edildiği üzere, Cumhurbaşkanlığı 2021/9 ve 2023/16 sayılı Genelgeleri gereği yürütülmekte olan, "İnsan Hakları, Şiddetle Sivil Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği: 2024-2034" faaliyetlerine devam edilmektedir.

Üniversitemiz Sürekli Eğitim Merkezi Müdürlüğü tarafından yürütülen Seferberlik süreci ilk sertifika programlarına (Yeminli Sosyal Arabuluculuk, Şiddet Önleme ve İnsan Hakları Danışmanlığı), Bakanlığınıza bağlı resmi/özel tüm okul yöneticileri ve öğretmenlerin materyal katılım resmi bedelinden %30 indirimle (ayrıca eğitim ve belge ücreti ödemedi) katılmalarına karar verilmiştir.

Sertifika programları faaliyet planı, resmi yazı örnekleri, bilgi ve yönerge dosyaları ekte sunulmuş olup sertifikalı eğitim faaliyetleri hakkında daha fazla bilgi edinmek için "sem.anadolu.edu.tr" ve "hegemvakfi.org.tr" sitelerine başvurulabilir.

Üst Sosyal Politika Belgeleri ve bağlı mevzuat gereği katılımlarının sağlanabilmesi için bu resmi yazının ekleriyle birlikte Bakanlığınıza bağlı tüm resmi/özel okul müdürlüklerine (Bakanlığınız diğer ilgili kuruluş yönetimlerine) tebliği önem arz etmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Fuat ERDAL
Rektör

Ek:

- 1- Sertifika Programları Bilgi ve Yönerge Dosyası
- 2- Resmi Yazı Örnekleri
- 3- Proje Kurulları

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSRC862AZ1

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/anadolu-universitesi-ebys>

Yunus Emre Kampüsü Tepebaşı/Eskişehir
Telefon No:+90 222 335 05 80/1352-1353 Faks No:+90 222 335 36 16
e-Posta:gensek@anadolu.edu.tr İnternet Adresi:www.anadolu.edu.tr
Kep Adresi:anadoluuniversitesi@hs03.kep.tr

Bilgi için: Arzu ÇAKIR
Memur
Telefon No: 1352-1318

HEGEM VAKFI İLE İŞ BİRLİĞİ BELGESİ BULUNAN KURUMLAR LİSTESİDİR (2024)

	KURUMLAR/KURULUŞLAR	BELGE SÜRESİ	BELGE TARİHİ
01	ADALET BAKANLIĞI	5 yıl +	Ocak 2022
02	İÇİŞLERİ BAKANLIĞI		Eylül 2023
03	MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI	5 yıl +	Ekim 2019
04	ESKİŞEHİR VALİLİĞİ	10 yıl +	Ocak 2024
05	ORDU VALİLİĞİ	10 yıl +	Ağustos 2024
06	BOLU VALİLİĞİ	10 yıl +	Ağustos 2024
07	MERZİFON KAYMAKAMLIĞI	10 yıl +	Ağustos 2024
08	GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ocak 2021
09	RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Mart 2018 & Ocak 2021
10	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Mart 2021
11	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Nisan 2021
12	BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Nisan 2021
13	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Nisan 2021
14	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Nisan 2021
15	SİNOP ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Haziran 2021
16	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Temmuz 2021
17	SAMSUN ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ağustos 2021
18	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
19	İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
20	FIRAT ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
21	HARRAN ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
22	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
23	TEKİRDAĞ ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
24	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
25	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
26	HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
27	ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
28	IĞDIR ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
29	DİCLE ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
30	MERSİN ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
31	VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
32	AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
33	ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Şubat 2022
34	BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Temmuz 2022
35	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ		Temmuz 2023
36	Şiddetle Mücadele Derneği	Süresiz	Temmuz 2014
37	Çocuk Hakları Zirvesi Derneği	Süresiz	Nisan 2020
38	Mağdurlar İçin Adalet Derneği	Süresiz	Nisan 2020
39	Hayatboyu Eğitim ve KG Derneği	Süresiz	Nisan 2020
40	Psikolojik Hizmetler Akademisi Derneği	Süresiz	Nisan 2020
41	Sosyolojik Araştırmalar Derneği	Süresiz	Nisan 2020
42	Ahlaki Değerler Eğitimi Derneği	Süresiz	Nisan 2020
43	Mağdur Haklarını Korumu Derneği	Süresiz	Nisan 2020
44	BADER-Bağımsız Arabulucular Derneği	10 yıl +	Kasım 2021
45	DOSTEL Arabuluculuk Merkezi	10 yıl +	Kasım 2021
46	KGK-Küresel Gazeteciler Konseyi	10 yıl +	Ocak 2022
47	MALİ MÜŞAVİRLER VAKFI	10 yıl +	Mart 2022
48	AÇÖV-Anadolu Üniversitesi OM Vakfı	10 yıl +	Mart 2022
49	SOSYODER-Sosyologlar Derneği	10 yıl +	Mayıs 2022
50	İSTANBUL BAROSU (2)	10 yıl +	Haziran 2022
51	MUSTAFA TAMER SA VAKFI	10 yıl +	Eylül 2022
52	MOBBİNG İLE MÜCADELE DERNEĞİ	10 yıl +	Kasım 2022

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

Sayı : 38552587-30.01-E.20287209

17.10.2019

Konu : Protokoller

DAĞITIM YERLERİNE

Genel Müdürlüğümüz; Gaziantep Üniversitesi ile 09.10.2019 tarihinde, Rehberlik Eğitim Toplumsal Yardımlaşma ve Kalkınma Derneği ile 10.10.2019 tarihinde, Şiddetle Mücadele Vakfı ile 08.10.2019 tarihinde ve Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi ile 08.10.2019 tarihinde iş birliği protokolleri imzalamıştır.

Söz konusu Protokoller, Genel Müdürlüğümüzün "<http://hbogm.meb.gov.tr>" internet adresindeki Projeler/İş Birlikleri menüsü altındaki Özel Sektör/STK İş Birliklerimiz alt menüsünde yayımlanmıştır.

Bu bağlamda bahse konu imzalanan Protokoller ile ilgili faaliyetlerin eksiksiz olarak yürütülmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Mehmet Nezir GÜL
Bakan a.
Genel Müdür V.

Ek:

- 1- MEB-Gaziantep Üniversitesi İş Birliği Protokolü (6 sayfa)
- 2- MEB-RETYKD İş Birliği Protokolü (7 sayfa)
- 3- MEB- Şiddetle Mücadele Vakfı İş Birliği Protokolü (6 sayfa)
- 4- MEB- Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi İş Birliği Protokolü (6 sayfa)

Dağıtım:

B Planı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü

Sayı : E-30736300-45.99-43355526
Konu : İnsan Hakları, Şiddetle Sivil Mücadele
Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri
Yetiştirme Projesi

11.02.2022

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Manisa Celal Bayar Üniversitesi Rektörlüğünün (Genel Sekreterlik) 09.02.2022 tarihli ve E-62436570-045.99-245438 sayılı yazısı.

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Rektörlüğünün (Genel Sekreterlik) "İnsan Hakları, Şiddetle Sivil Mücadele Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirme Projesi" konulu İlgi yazısı ve ekleri ilişikte yer almakta olup biriminiz personeline duyurulması hususunda;
Bilgilerini ve gereğini arz/rica ederim.

Şükür KÖSE
Bakan a.
Daire Başkanı

Ek: İlgi Yazı ve Ekleri (35 Sayfa)

Dağıtım:
Merkez Teşkilatı Birimlerine
81 İl Valiliğine
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Devlet Mahallesi Atatürk Bulvarı No:98 06648
Bakanlıklar/Çankaya/ANKARA
Telefon No : 0 (312) 413 37 96
E-Posta: harun.kaplan@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Harun KAPLAN
Unvan : Şef
İnternet Adresi: www.personel.meb.gov.tr Faks:3124180771

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden **088b-052d-3d22-9d5f-079b** kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Yazı ve Kurul İşleri Müdürlüğü

GÜNLÜ EVRAK

20.12.2023

Sayı : E-82493341-100-465573
Konu : "Yeminli Sosyal Arabuluculuk" ve
Yeminli Şiddet Önleme Formatörlüğü"
Başarı Sertifikaları

ŞİDDETLE MÜCADELE VAKFI (HEGEM) YÖNETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 11.12.2023 tarih ve 2023-19 sayılı yazınız.
b) 12.12.2023 tarihli ve E-27494148-770-462097 sayılı yazı.

Aydın Adnan Menderes Üniversite ile Şiddetle Mücadele Vakfı arasında, Kasım 2021 tarihinde işbirliği protokolü imzalanmıştır. Bu protokole istinaden, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi (ADÜZEM) uzaktan eğitim altyapısı kullanılarak Şiddetle Mücadele Vakfı tarafından gerçekleştirilen "Yeminli Sosyal Arabuluculuk" ve Yeminli Şiddet Önleme Formatörlüğü" sertifika programlarını başarı ile bitiren belge almaya hak kazanan adaylara, Üniversitemiz Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi (ADÜSEM) tarafından E-Devlet üzerinden doğrulatabildikleri Başarı Sertifikası verilmiştir. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu istinaden 4.701 katılımcıya ait maskelenen listeler ekte gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Bülent KENT
Rektör

Ek:Katılım Listesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BS58P9CE6H

Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5740&eD=BS58P9CE6H&eS=465573>

Adres:ADÜ Merkez Kampüs Aytepe Mevkii 09100 Efeler/AYDIN
Telefon:0256 218 20 00 Faks:0256 214 66 87
e-Posta:yaziisleri@adu.edu.tr Web: idari.adu.edu.tr/subemudurlugu/yaziisleri/
Kep Adresi:adnanmenderesuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Hatice ABRA
Unvanı: Biolog
Tel No: 0256 220 2603

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
ANADOLU UNIVERSITY

Örnektir...

HEGEM VAKFI

ÂİLE TEMELLİ YEMİNLİ ARABULUCULUK SERTİFİKASI

Ad SOYAD

Adalet Bakanlığı, HEGEM Vakfı ve Sürekli Eğitim Uygulama-Araştırma Merkezi işbirliği ile düzenlenen 250 saatlik "Aile Temelli İleri Arabuluculuk" Programını ... tarihinde başarı ile tamamlayarak bu sertifikayı almaya hak kazanmıştır.

Prof. Dr. Sezgin AÇIKALIN
MÜDÜR

Prof. Dr. Fuat ERDAL
REKTÖR

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI

**12. Kalkınma Planı ve İnsan Hakları Eylem Planı gereği
Adalet Bakanlığı ile HEGEM Vakfı ortaklığı ile yürütülen,**

**“İNSAN HAKLARI, ŞİDDETLE SİVİL MÜCADELE VE SOSYAL ARABULUCULUK
BAĞLAMINDA ETKİN SAHA AKTÖRLERİ YETİŞTİRİLMESİ SEFERBERLİĞİ: 2024-2034”**

**“YEMİNLİ SOSYAL ARABULUCULUK”, “YEMİNLİ ŞİDDET ÖNLEME DANIŞMANLIĞI” ve
“İNSAN HAKLARI DANIŞMANLIĞI” SERTİFİKA PROGRAMLARI UYGULAMA YÖNERGESİ**

1. BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1. Bu yönergenin genel amacı; “İnsan Hakları, Şiddetle Sivil Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği:2024-2034” sertifika programlarının **2025** yılına ait uygulama usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2. Bu yönerge; Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ortaklığı, İçişleri Bakanlığı, paydaş kurumlar iş birliği ile yürütülen, “İnsan Hakları, Şiddetle Sivil Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği: 2024-34” faaliyetlerinden olmak üzere, “Yeminli Sosyal Arabuluculuk”, “Yeminli Şiddet Önleme Danışmanlığı” ve “Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı” sertifika programları hakkında yapılması gereken işleri tanımlar.

Dayanak

Madde 3. Bu yönerge; HEGEM Vakfı Resmi Senedi, Adalet Bakanlığı Proje Resmi açılış, tanıtım yazısı, Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokolü, Anadolu Üniversitesi-HEGEM Vakfı arasında yapılan iş birliği protokolü, “Sosyal Arabuluculuk ve Danışmanlık Akademisi” yönetmeliği, Vakıf Genel Kurulu/Proje Yönetim Kurulu’nun ilgili kararları ve paydaş kurumlarla yapılan iş birliği protokolleri esas alınarak hazırlanmıştır.

TANIMLAR

Madde 4. Bu yönergede geçen;

- Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
- Vakıf: Şiddetle Mücadele Vakfını,
- Akademi: Sosyal Arabuluculuk ve Danışmanlık Akademisini,
- Üniversite: Anadolu Üniversitesini, ifade eder.

2. BÖLÜM

Projenin/Yönergenin Yasal Dayanakları

Madde 5. Projenin/yönergenin yasal dayanakları şunlardır:

- a. On birinci Kalkınma Planı
- b. On İkinci Kalkınma Planı
- c. İnsan Hakları Eylem Planı
- d. Cumhurbaşkanlığı 2021/9 Genelgesi
- e. Cumhurbaşkanlığı 2023/16 Genelgesi
- f. Adalet Bakanlığı Resmi Yazısı (10.11.2021 tarih / ... 45.02.70/32289 sayılı)
- g. Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokolü
- h. Millî Eğitim Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokolü
- i. HEGEM Vakfı paydaş Üniversiteler iş birliği protokolleri
- j. HEGEM Vakfı Anadolu Üniversitesi iş birliği protokolü
- k. HEGEM Vakfı paydaş kurum/kuruluşlar iş birliği protokolleri
- l. Vakıf Yönetim ve Genel Kurul kararları

Madde 6. Cumhurbaşkanlığı On Birinci Kalkınma Planı, İnsan Hakları Eylem Planı gereği yürürlüğe konan, *“İnsan Hakları, Şiddetle Sivil Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Projesi: 2021-2030”* açılış programı, ilgili Bakanlıklar, 32 Üniversite Rektörlük temsilcilerinin katılımıyla 18 Kasım 2021 tarihinde Ankara’da; Proje bölge toplantısı, çok sektörlü katılımı Manisa Celal Bayar Üniversitesi ev sahipliğinde 23 Mayıs 2022 tarihinde Manisa’da; sertifika program katılımcılarının **yemin ve mezuniyet töreni** 21 Haziran 2023 tarihinde Aydın Valiliği himayelerinde, Aydın ilinde; Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı’nın Genel Müdür düzeyinde temsil edildiği, tüm Bakanlıkların, ve çok sayıda kuruluşun davetli bulunduğu olduğu, **“Proje, Pilot Dönem Çalışmalarının Değerlendirilmesi, Cumhurbaşkanlığı On İkinci Kalkınma Planı ve Bağlı Yeni İnsan Hakları Eylem Planları için Öneriler Çalıştayı”** Temmuz 2023 tarihinde Ankara’da gerçekleştirilmiştir.

Madde 7. HEGEM Vakfı proje bağlamında, Adalet Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve 27 Devlet Üniversitesi Rektörlüğü ile iş birliği protokolleri imzaladı; bağlı olarak 2022-2023 döneminde pilot iller faaliyetleri başarıyla tamamladı. **Eskişehir Valiliği himayesinde 16 Kasım 2023’te**, 17 Bakanlık, 254 kuruluşun katılımıyla yapılan **proje bilgi paylaşım toplantısında, bu proje faaliyetlerinin, bütün iller ve bütün kurumlar** ekseninde; *“İnsan Hakları, Şiddetle Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bağlamında Etkin Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği: 2024-34”* olarak devam etmesi kararı ilan edildi.

3. BÖLÜM

Sertifika Programları; Usul ve Esaslar, Faaliyetler

Madde 8. Pilot çalışma dönemi başarı ile tamamlanan projenin, 2024 yılından itibaren ülke genelinde hayata geçirilmesine karar verilen **sertifika programları** şöyledir:

- A) **Yeminli Sosyal Arabuluculuk**
- B) **Yeminli Şiddet Önleme Danışmanlığı**
- C) **Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı**
- D) **Okul Merkezli Sosyal Arabuluculuk**
- E) **İş Hayatında Sosyal Arabuluculuk**
- F) **Aile Temelli Arabuluculuk**
- G) **Kentsel Arabuluculuk**
- H) **Kampüs Arabuluculuğu**

Madde 9. Usulen sertifika programları çok sektörlü iş birliği içinde (daha çok bir imece usulü ile) yürütülecektir. Dayanak belge tanımlarına göre;

- a) Adalet Bakanlığı ve diğer ilgili Bakanlık makamları üst resmi yazıları yazacaklar,
- b) Vakıf; yürütme ve koordinasyon işleri, akademisyen temini, materyal geliştirme iş ve işlemlerini yürütecek,
- c) Sertifika eğitim sürecinin yetki ve sorumluluğu ilgili üniversitelere ait olacak, Üniversite, sertifika programlarının ilanı/resmi yazı, kayıtlar, katılımcılara ders ve materyallerin sunumu, sınavlar ve başarı belgelerini düzenlenip katılımcılarla ve Proje Yönetim Kurulu ile paylaşılması işlemlerinden sorumlu olacaktır.

Madde 10. Yeminli Sosyal Arabuluculuk Sertifika Programı

	DERSLER
1	BATI ÜLKELERİNDE SOSYAL ARABULUCULUK (20 Ders Saati)
2	KURAMDAN UYGULAMAYA SOSYAL ARABULUCULUK (20 Ders Saati)
3	ARABULUCULUĞUN FELSEFİ VE KÜLTÜREL TEMELLERİ (20 Ders Saati)
4	ÇATIŞMA VE UYUŞMAZLIK ANALİZİ (30 Ders Saati)
5	MÜZAKERENİN SOSYAL PSİKOLOJİSİ (30 Ders Saati)

- a) Yeminli Sosyal Arabuluculuk” sertifika programı dersleri tabloda sunulduğu gibi olup, pilot uygulama döneminde (2022-23) başarılı olan katılımcıların mezuniyet belgeleri 2023’te Aydın Adnan Menderes Üniversitesi **E-Devlet** sistemine yüklenmiştir.
- b) Kamu çalışanı katılımcıları “Yeminli Sosyal Arabuluculuk” başarı belgelerini edindikten sonra (altı aylık uygulama dönemi olarak) kendi kurumlarında ve buldukları illerde ve sosyal ortamlarda mezuniyetlerine esas olacak iş/işler görebileceklerdir.
- c) Yeni dönem “Yeminli Sosyal Arabuluculuk” temel eğitimi sertifika programı, Anadolu Üniversitesi (ve ihtiyaca göre yetkilendirilecek diğer Üniversitelerin) ilan şartlarına ve Üniversite mevzuatına göre yürütülecektir.
- d) Programda beş ayrı ders bulunmaktadır. **Dersler asenkron** olarak sisteme yüklenecek; **katılımcılar dersleri istedikleri zamanda ve eğer isterlerse izleyebileceklerdir.**
- e) Sertifika programlarıyla ilgili sınavlar online sistemle gerçekleşecek; sınavlar hakkında gerekli bilgilendirmeler Üniversite yetkili birimi üzerinden yapılacaktır.

Madde 11. Yeminli Sosyal Arabuluculuk Sertifika Programı kayıt süreci

- a) Bakanlıklara veya kurumlara sertifika programlarıyla ilgili yazılar Anadolu Üniversitesi üzerinden veya konuya göre, Eskişehir Valiliği/HEGEM Vakfı yönetimince yazılacaktır.
- b) Programlara başvurular bireysel ve kurumsal olarak (toplu olarak) yapılabilecektir.
- c) Sertifika program kayıtları, dersler, sınav ve belgelendirme süreci Anadolu üniversitesi (ihtiyaca ve konuya göre “**Proje Hizmet Birliği**” içinde yetkilendirilen üniversiteler) üzerinden gerçekleşecektir.
- d) “Yeminli Sosyal Arabuluculuk” sertifika programı katılım resmi ücreti 2025 dönemi için 11.000,00 TL’dir. (HEGEM Vakfı ile iş birliği protokolü/sözleşmesi bulunan kurum ve kuruluşlar için istisnalar saklıdır.)
- e) Belirlenmiş olan “sertifika katılım payı” kayıt sürecinde gösterilecek hesaba yatırılacak; istenen kayıt formu doldurularak program başvurusu tamamlanacaktır.
- f) Katılımcılar sertifika süreci ile ilgili her konuda kayıt yaptırdıkları (öğrencisi oldukları) Üniversite mevzuatına göre hareket edeceklerdir.

Madde 12. Yeminli Sosyal Arabuluculuk sertifikası uygulama usulleri

- a) “**Yeminli Sosyal Arabuluculuk**” sertifika programı yürütme, tasnif ve akredite yetkisi, yukarıda belirtilen, Dayanak (Madde: 3) ve Yasal Dayanaklar (Madde: 5) bağlamında olmak üzere Vakfa aittir.
- b) Projenin tüm mali sorumlulukları/giderleri, Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı Protokolü belirlemeleri üzere Vakfa aittir. Sertifika programları ile ilgili ders materyallerinin, ders anlatımlarının, sınav sorularının sorumluluk ve telif hakları HEGEM Vakfı’na aittir.
- c) Tüm sertifika program katılımcıları, sertifika programları süresince ve mezuniyetleriyle ilgili hususlarda kayıt yaptırdıkları yetkili üniversitenin mevzuatına tabi olacaklar; tüm işlemlerini bu yönergede belirlenmiş normlar bağlamında yürüteceklerdir.
- d) Dersler ya da uygulama seminerleri asenkron online eğitim yoluyla sisteme yüklenecek (derslere canlı katılım zorunluluğu olmayacak) ve sınavlar online yapılacaktır.
- e) “**Proje Hizmet Birliği**” ekseninde materyaller, dersler ve soru havuzu oluşturulacak; böylece ihtiyaca ve sertifika türüne göre farklı üniversitelerle, farklı gruplara aynı sertifika programı eş zamanlı uygulanabilecektir.
- f) Sosyal arabulucular “bilgi ve yemin formu” doldurmakla yükümlüdürler.
- g) Yeminli sosyal arabuluculuk sertifika programını bitirenler (yemin formu doldurmaları zorunludur) kendi kurumlarında ya da buldukları il/ilçe kamu kuruluşlarında altı ay süre ile sosyal arabuluculuk görevi yapacak, bu sürede kurum/kuruluş yönetimlerinde kendilerine verilen en az 7 anlaşmazlık konusuna bakacaklar; böylece uygulama/staj dönemini tamamlamış olacaklardır. Farklı olarak arabulucu avukatlar, uzlaştırmacılar, aile danışmanları, uygulama sürecine katılmaktan muaf; ancak onların da gönüllülük esasına göre özellikli “okullar merkezli” sosyal arabuluculuk sürecine katkı vermelerini (sosyal sorumluluk projesi ve sosyal politika sivil yürütme anlayışıyla) öngörüyoruz.
- h) Yeminli sosyal **arabuluculuk programını bitirenler** tasnif/akredite süreciyle ilgili olarak,” Sosyal **Arabuluculuk Akademisi**” başkanlığına başvuruda bulunabilecekler; Akademi başkanlığınca başvurusu kabul edilenlere **yetkili temsilcilik** verilebilecek ve yetkili temsilciler, Vakfın ya da iş birliği yapılan kurum/kuruluşların faaliyetlerinde yer alabilecek, uygulama süreci sonrası profesyonel sosyal arabuluculuk yapabileceklerdir.
- i) “Yeminli Sosyal Arabuluculuk” **akredite/tasnif/yetki belgesi** Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ilgili protokol maddelerine göre geçilecektir.
- j) **İlgili Bakanlıklar Yeminli Sosyal Arabulucu yetki belgesi sahibi olan aktörlerden nasıl yararlanacaklarına**, üst politika belgeleri tanımlamalarına, kendi mevzuatlarına ve stratejik eylem planlarına göre karar vereceklerdir. “Proje Ankara Çalıştayı” sonuç raporunda da tanımlandığı üzere sertifika programlarından mezun olanların görevleri ile ilgili Bakanlık çalışmaları sürdürülmektedir.
- k) **İlgili oldukları sertifika programını (yeminli sosyal arabuluculuk ya da diğer) ve uygulama/staj dönemini başarı ile bitiren katılımcıların, “Yetki Belgesi” sahibi olduklarını gösterir listeler, “Sosyal Arabuluculuk Akademisi Yönetim Kurulu” tarafından karara bağlanacak; ihtiyaca göre ilgili kurumlara bildirilecektir.**

4. BÖLÜM

Madde 13. “Şiddet Önleme Danışmanlığı” Sertifika Programı

	DERSLER
1	İNSAN HAKLARI OKULU OLARAK AİLE (20 Ders Saati)
2	ŞİDDET VE SUÇ SOSYOLOJİSİ (20 Ders Saati)
3	ŞİDDETLE SİVİL MÜCADELEDE DİNİ/AHLAKİ DEĞERLER (20 Ders Saati)
4	21. YÜZYILDA GENÇLİK VE ŞİDDET (20 Ders Saati)
5	SOSYAL RİSKLER VE ÖNLEYİCİ SOSYAL POLİTİKALAR (20 Ders Saati)

- a) **“Şiddet Önleme Danışmanlığı”** sertifikalı eğitim programı Anadolu Üniversitesi ilan şartlarına ve Üniversite mevzuatına göre yürütülecektir.
- b) Dersler asenkron usulle yürütülecek; katılımcıların sisteme yüklenen sertifika programı derslerini izleme zorunluluğu olmayacaktır.
- c) Sertifika programlarıyla ilgili sınavlar online sistemle gerçekleşecek; sınavlar hakkında gerekli bilgilendirmeler ve duyurular, kayıt yapılan Üniversite Merkezince yapılacaktır.

Madde 14. “Şiddet Önleme Danışmanlığı” Program Süreci

- a) Pilot uygulama döneminde (2022-2023) başarılı olan katılımcıların **“Şiddet Önleme Formatörlüğü/Danışmanlığı”** sertifika programı başarı belgeleri 2023 yılında, **Aydın Adnan Menderes Üniversitesince E-Devlet sistemine yüklenmiştir.**
- b) **“Yeminli Şiddet Önleme Formatörleri” yetki belgelerini edindikten sonra kendi kurumları teşkilat yapısı içerisinde** veya buldukları illerde/ilçelerde ya da sosyal kuruluşlarda mezuniyetlerine esas olacak iş/işler görebileceklerdir.
- c) **“Yeminli Şiddet Önleme Formatörlüğü”** dahil olmak üzere, sertifika programlarını başarılı olarak bitiren katılımcıların akredite/tasnif aşamasına 2024 yılında geçilecek; bu hususta Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokol maddelerine, Bakanlıkların On İkinci Kalkınma Planı ile İnsan Hakları Eylem Planı üst belgeleri tanımlarına göre ve Bakanlıklarca çıkartacakları mevzuat ekseninde işlem yapılacaktır.
- d) Pilot çalışmalar döneminde Yeminli Sosyal Arabuluculuk ve İnsan Hakları Danışmanlığı eğitimlerini bitirenler, ilgili Üniversiteden “başarı belgesi” almışlardır; bu uygulama yeni dönemde devam edecektir. 2025 yılı programları ekseninde başlamasına karar verilen, “İnsan Hakları Danışmanlığı” programına önceki sertifika programlarından en az birini bitirenler başvurabileceklerdir. (Kurumsal istisnalar saklı olmak üzere.)
- e) **Cumhurbaşkanlığına, Bakanlıklara ve ilgili diğer kurum/kuruluşlara** sertifika programları ile ilgili resmi yazılar **Anadolu Üniversitesi** (ihtiyaç ve konuya göre) Eskişehir Valiliği ya da Vakıf Yönetimi üzerinden yazılabilecektir.
- f) Sertifika programı katılımcı kayıtları, eğitim-öğretim süreci, sınav, belgelendirme vb. **Anadolu Üniversitesi** üzerinden gerçekleşecektir.
- g) **“Yeminli Şiddet Önleme Danışmanlığı”** sertifika programı (2025 yılı için) katılım resmi ücreti toplam 7.000,00 TL’dir. (HEGEM Vakfı ile iş birliği protokolü/sözleşmesi bulunan kurum ve kuruluşlar için ve kamu çalışanları için istisnalar saklıdır.)
- h) Belirlenen “katılım payı” kayıt sürecinde gösterilecek ilgili hesaba yatırılacak; devamen Üniversite tarafından istenen kayıt formu ile program başvurusu tamamlanacaktır.
- i) Tüm katılımcılar sertifika programıyla ilgili her türlü iş ve işlemlerde kayıt yaptırdıkları (öğrencisi oldukları) Üniversite mevzuatına göre hareket edeceklerdir.
- j) **“Yeminli Şiddet Önleme Danışmanı”** aktörlerden nasıl yararlanacaklarına, kurum ve kuruluşlar üst politika belge anlatımlarına ve kendi mevzuatlarına göre karar vereceklerdir. Mezun katılımcılar isterlerse, “Sosyal Arabuluculuk Akademisi” için üye kayıt başvurusu yapabilecek ve yetkili temsilci olabileceklerdir.

Madde 15. “Şiddet Önleme Danışmanlığı” neye yarar?

- a) İnsan Hakları Eylem Planı 9.4. Maddesi; (Adalet Bakanlığı tarafından “İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ” konulu sertifika programları düzenlenecek, insan haklarına yönelik her türlü proje ve çalışmalarda bu sertifika sahiplerinin uzmanlıklarından yararlanılacaktır.) hükmüne göre özellikle bu sertifika sahiplerine ihtiyaç olacağı önemli bir husustur.
- b) MEB, İçişleri Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve sosyal Hizmetler Bakanlığı ve ilgili diğer Bakanlıkların stratejik eylem planlarına göre konuya uygun mevzuatların en kısa zamanda ihtiyaçlara göre geliştirilmesi beklenilmektedir.

Madde 16. “Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı” Sertifika Programı

- a) “Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı” sertifika programına, “Sosyal Arabuluculuk” ya da “Şiddet Önleme Danışmanlığı” sertifika programını bitirenler başvurabilir.
- b) “Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı” sertifika programı 20 ders saati sürelidir. Program için sisteme yüklenen seminer derslerin (katılımcının istediği zamanda olmak üzere) %80 oranında izlenmesi zorunludur.
- c) Bu programı bitirenlere, önceki mezuniyetlerine bağlı olmak üzere belge düzenlenir. **(Sosyal Arabulucu ve İnsan Hakları Danışmanı** yetki belgesi, ya da **“Şiddet Önleme ve İnsan Hakları Danışmanı”** yetki belgesi gibi.)

Madde 17. “Kampüs Arabuluculuğu” Sertifika Programı

- a) Bu programda, **yetişkin** eğitimleri için **“Yeminli Sosyal Arabuluculuk”** sertifika programı usulleri aynen uygulanır; **öğrencilere** ise, 3 ayrı dersten oluşan 70 ders saati süreli **“Yeminli Sosyal Arabuluculuk Eğitimi”** programı uygulanır.
- b) **Sertifika programına kayıt için öğrencilerden alınacak katılım ücreti, uygulama kuruluşu ve iş birliği taraflarınca belirlenir.**

5. BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Madde 18. “İnsan Hakları, Şiddetle Sivil Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bağlamında Etkin Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği: 2024-2034” tüm faaliyetleri HEGEM Vakfı Yönetim Kurulu tarafından yönetilecek; proje saha çalışmaları, 25 ildeki resmi şubelerimizle ve 81 ildeki kanuni temsilcilerimizle yürütülecektir. Proje Yönetim Kurulu kararlarına bağlı olarak, illerdeki sosyal arabuluculuk uygulama ve hizmet yapıları/birimleri yerelde katılacak olan paydaş kurum kuruluşların birlikteliği ile şekillenecek, güçlenecektir.

Madde 19. Sertifika program katılımcılarının kayıt işlemlerinin yapılması, başarı sınavlarının yapılması, sınav sonuçların paylaşılması, başarılı olan katılımcıların belgelerinin düzenlenmesi **Anadolu Üniversitesi** tarafından gerçekleştirilecektir. Süreç içerisinde ihtiyaca ve temaya göre, proje hizmet havuzunda yer alan diğer yetkili üniversitelerden de yararlanılabilecektir.

Madde 20. “Aile Temelli Sosyal Arabuluculuk”, “Okul Merkezli Arabuluculuk”, “Kentsel Sosyal Arabuluculuk” ve “İş Hayatında Sosyal Arabuluculuk” eğitimi sertifika programları yönergeleri ayrıca ilan edilecektir. Bu yönergede açık olmayan veya yetersiz kalan konular için Vakıf Resmi Senedi, Adalet Bakanlığı Proje açılış resmi davet yazısı, Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokolü, HEGEM Vakfı ile Üniversiteler arasında yapılan protokol/sözleşme hükümlerine başvurulur.

Madde 21. Yönerge hükümleri, Vakıf Genel Başkanı tarafından yürütülür.

Madde 22. İşbu yönerge altı sahife ve yirmi iki maddeden ibaret olup, vakıf genel kurulu onayından sonra yürürlüğe girer.

24 Temmuz 2024

Asli onaylıdır.